

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 52

Gorica - 27. decembra 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

Novi dogovori med Italijo in Jugoslavijo

Pred prazniki sta italijanski zunanji minister Sforza ter jugoslovanski poslanik v Rimu Iveković podpisala vrsto dogovorov, ki rešujejo razna sporna vprašanja med obema državama, nastala v skladu s mirovne pogodbe iz leta 1947. Dogovore so podpisali po daljših pogajanjih. Glavna določila novih dogovorov so sledeča:

1. Italija se obveže, da plača 30 milijonov dolarjev na račun vojnih reparacij ter predjem 1 milijarde ter 250 milijonov lir na račun pokojnin, ki jih je dolžna plačevati svojim bivšim državljanom. Od te vsote se odšteje znesek 16 milijonov dolarjev, ki jih Jugoslavija plača na račun odškodnine za italijansko premoženje, ki je bilo nacionalizirano ali zaplenjeno.

2. Jugoslovanska vlada se je obvezala, da kupi italijansko premoženje na ozemlju, ki je pripadlo Jugoslaviji, če je ostalo lastnikom, v primeru, da ga lastniki mislijo prodati. Premoženje bo ocenila mešana italijansko-jugoslovanska komisija.

3. Glede opcijskega določila nove roke za vložitev opcijskih izjav za one, ki tega iz kakršnihkoli vzrokov niso še storili. Sklenili so tudi, da bodo že vložene opcije hitreje reševali.

4. Določili so nadalje, da si pravilno razdelijo arhivalno ostanino za kraje, ki so prešli pod Jugoslavijo, ter da bodo olajšali izdajanje dokumentov prebivalcem Italije, rojenim v Jugoslaviji. Poleg tega so rešili še vrsto drugih vprašanj manjše važnosti.

Občinske volitve na vidiku

Prihodnje leto bo najbrž prineslo občinske volitve v naših podeželnih občinah, kjer živijo Slovenci.

Zdi se namreč, da so vladne stranke dosegle medsebojni sporazum na tem poprišču. Izdelale bodo in seveda tudi izglasovale nov volivni zakon po katerem bodo pripadle v občine, ki imajo do 10.000 prebivalcev tisti stranki, ki bo imela največ glasov, štiri petine svetovalcev. Vse druge stranke pa si bodo delile ostalo petino.

Ta načrt pride v poštev za Števerjan, Sovodnje, Doberdob in Krmin, kjer bodo prišli Slovenci na volišče.

Kar se tiče deželnih volitev pa še ni vse tako na jasnem. Za prihodnje leto nam napovedujejo tudi te volitve. Po osnutku, kateri je predložen rimskemu parlamentu, bi goriška dežela volila 24 poslancev.

Treba, da se Slovenci pravčasno politično orientiramo za te volitve, kajti rešiti nas more pri teh volitvah le politična zrelost. Sicer se še ne mudi, ker je zakon še daleč za goró, vendar moramo kot časniki tudi o tem poročati.

Ko bo čas za to, bomo o tem še govorili.

Poročilo o podpisu dogovorov dajajo, da sta s tem obe državi dali pozitiven dokaz o izboljšanju odnosov med njima.

Sedaj je pričakovati, da bodo italijanske oblasti dale natančnejša pojasnila k nekaterim določbam, posebno glede opcije, da povedo, do kdaj je bil določen novi rok za optiranje. Naše bralce pa opozarjamo, da upoštevajo nove dogovore ter se po njih ravna, kakor se jim zdi bolj prav, bodisi glede opcije, če niso še optirali, bodisi glede premoženja, ki ga morda še imajo v

Jugoslaviji in ga niso še odstopili. Čas je tudi bil, da so uredili zadevo izdajanja dokumentov, ker so mnogi bili s tem hudo prizadeti. Italijansko vlado pa opozarjamo na rešitev zadeve glede vpisa porok optantov. Če so rešili težje zadeve, bi lahko rešili tudi to ter dovolili, da na županstvu registrirajo poroke, ki so bile veljavno sklenjene med optanti v cerkvi. Takih neregistriranih porok je sedaj že na stotine! To je velika škoda in krivica za številne italijanske državljanke!

Našim prijateljem ob sklepu leta

Z današnjo številko sklepamo drugi letnik našega lista. Dve leti življenja pač ni dolga doba, za nas pa je bila vendar odločilna. Naš list je pokazal svojo življensko sposobnost, ki je izrastla iz potrebe po njem.

S strahom smo izdali prvo številko kot naslednico »Slovenskega Primorca« in »Tedna«. Bili smo brez kapitala in brez posebnih časniških izkušenj.

Imeli pa smo veliko in vročo željo, ki se nam je izoblikovala v dolžnost: z gorečo bakljo krščanske vere poseči v naše od komunistov zavojevano javno življenje ter z besedo in dejanjem pokazati, kako se mora ljubiti lasten narod.

V nas je plamtel pogum in volja po delu, zaupati smo v božjo pomoč in v zdravo pamet našega ljudstva.

In nismo se varali! Imamo stalen krog svojih naročnikov in naslov, s katerim nas nasprotniki hočejo poniževati, češ, da smo »obskuranti lističi« izvirajo bolj iz škodoželjnosti, nego iz prepričanja.

Krog naših naročnikov in prijateljev se stalno oglašajo s pismi in dopisi, ki nam vlivajo pogum za vztrajnost in prepričanje, da smo na pravi poti.

Kljub vsemu temu pa se vendarle zavedamo, da naš list časniškarsko še davnó ni tak, da bi hvalili njegovo popolnost. Do te je še dolga pot!

Da bi se naš list izboljšal in tako dosegel še več uspehov, nam je treba treh stvari:

1) **BOLJŠIH IN ŠTEVILNEJŠIH MOČI ZA UREDNIŠKO DELO.** Tu pa smo v tem letu pretrpeli dve bridki in usodni izgubi. V večnost sta odšla dva glavna sodelavca Polde Kemperle in Mirko Brumat. To izgubo smo le s težavo nadomestili. V prihodnjem letu pa se zdi, da bomo imeli posebno uredništvo za Trst. Če se nam bo posrečilo ohraniti in pomnožiti še krog goriških sotrudnikov, kar se nadajamo, bomo v prihodnjem letu na boljšem, nego smo bili v preteklem.

2) **ŠTEVILNEJŠIH NAROČNIKOV.** Naš list živi izključno le od naročnine in prostovoljnih darov, katere zvesto priložujemo v listu. Kljub temu je listova denarna bilanca pasivna. Izgube krijejo uredniki in sodelavci, ki so se odpovedali vsaki nagradi, da tako list ohranijo pri življenju. Tudi za naprej zidamo na to požrtvovalnost. Želimo pa, da bi se krog naročnikov in bralcev še razširil, tako bi list v še širše kroge nesel svoje poslanstvo in bi našli tako še sredstva za boljše in lepše urejevanje.

3) **OBLIKOVNEGA POVEČANJA LISTA.** Odločili smo se tudi za to. Z novim letom bo naš list izšel v večjem formatu. S tem bomo bralcem nudili veliko več čtiva nego do sedaj. Seveda bodo s tem stroški za tisk še bolj narasli, prav posebno, ker je tudi cena papirja občutno poskočila. Prisiljeni smo zato povišati naročnino za prihodnje leto na 20 LIR ZA ŠTEVILKO. Dvomimo sicer, da bi s tem povišanjem krili vse tiskovne stroške. Zato še enkratni poziv: nabirajte nam novih naročnikov in ne pozabite na Kemperletov tiskovni sklad!

Odkrili smo vam odkritosrčno svoje težave v preteklosti in svoje načrte za prihodnost. Na nas vseh je sedaj leželo, da uspemo.

Z hvaležnostjo do vseh naših sotrudnikov v preteklem letu, sklepamo danes ta letnik in z zaupanjem v njihovo še večjo požrtvovalnost v bodočnosti bomo s prihodnjo številko otvorili novega.

Naš program je isti, kakor smo ga označili v prvi številki pred dvema letoma.

Torej vsi na delo za naš list!

UREDNIŠTVO IN UPRAVA ŽELITA SREČNO IN MIRNO
NOVO LETO VSEM SVOJIM BRALCEM IN PRIJATELJEM.
BOG Z NAMI VSEMI!

Na Koreji ni premirja

Kot je bilo pričakovati, je prizadevanje odbora treh za sklenitev premirja na Koreji, ostalo jalovo. Kitajska komunistična vlada je namreč postavila take pogoje, da jih OZN ni mogla sprejeti. Zahtevala je namreč, naj se takoj umaknejo iz Koreje vse tuje sile; Amerika naj umakne svoje brodoge izpred Formoze; rdeča Kitajska naj se sprejme med OZN. Ti pogoji so, posebno po mnenju ameriške vlade, nesprenemljivi. Zato so božične praznike na Koreji vsi preživeli v pričakovanju ofenzive združenih kitajskih in severnokorejskih čet na Seul. Toda prazniki so minili in pričakovane napada ni bilo. Vendar so izpraznili civilno prebivalstvo iz Seula, ki ga mislijo braniti do zadnjega. Za Seul bi se utegnili razviti borba kakor med drugo svetovno vojno za Stalingrad.

Medtem so v severnovzhodni Koreji v Hungnamu nadaljevali z vkrcavanjem čet, ki so se na onem mostišču zbrale v velikem številu. Na božič so sporočili, da se je vkrcavanje in prevoz čet popolnoma posrečil. Kljub neprestanim napadom, ki so jih izvajali komunisti od treh strani s suhe zemlje, so vkrcali kakih sto tisoč vojakov in prav toliko beguncev ter jih prepeljali v Južno Korejo. Izgube, ki so jih zavezniške sile pri tem utrpeli, so majhne.

S tem se je zaključilo težavno in junaško reševanje obkoljenih čet v severnovzhodni Koreji. To vojaško početje pomeni za Amerikance res veliko zmago, ker so v najtežavnejših položajih rešili večino obkoljenih vojakov in pri tem zadali sovražniku težke izgube, velikokrat večje nego lastne.

Sestanek v Bruselju

Za proglasitvijo državne pripravljenosti v ZDA je najvažnejši dogodek v zadnjih tednih sestanek zunanjih in obrambnih ministrov atlantske zveze v Bruslju. Važnost tega sestanka je v sklepih, ki so jih sprejeli, saj so tu položili temelje skupni evropski vojski, ki naj brani naš kontinent pred napadom z vzhoda. Na tem sestanku so predvsem sklenili, da se vključijo v evropsko vojsko tudi nemške čete. Na to je pristala tudi Francija, čeprav zelo nerada. Drugič so na tem sestanku sprejeli imenovanje generala Einshowerja za skupnega poveljnika vseh združenih sil. General je imenovanje sprejel ter že prišel v Evropo, kjer si je postavil svoj generalni štab v starem gradu Fontainblau pri Parizu. Tretjič sprejeli so ameriške predloge za razdeljevanje strateško važnih surovin med vse članice atlantskega pakta ter za

skupno sodelovanje pri oboroževanju. V Washingtonu so ustanovili poseben odbor, ki bo nadziral razdeljevanje takih surovin in njihovo ceno ter tudi določal vrsto orožja, ki ga bo vsaka posamezna država izdelovala v prid skupnosti.

Predno so mogli sprejeti Nemčijo v skupno evropsko obrambo, so morali sprejeti odločitev o reviziji zasedbenih določil. Zdi se, da so v tem oziru šli zelo daleč in da bodo Nemcem dali skoro popolno enakopravnost z ostalimi državami. Vendar je vodja nemških socialistov Schumacher zelo trd in noče sprejeti ponujane nemške oborožitve, dokler ne bo Nemčija tudi dejanski uživala popolne enakopravnosti in neodvisnosti. Ameriški visoki komisar Me Cloy si da veliko opraviti, da bi Schumacherja prepričal in bi ta sprejel sklepe bruseljskih dogovorov.

Trumanov božični govor

Ko so v Beli hiši prižgali božično drevo je imel predsednik Truman govor, v katerem je med drugim dejal:

»V tem božičnem času moramo obnoviti svojo vero v Boga. Praznujemo uro, v kateri je Bog stopil med ljudi. Primerno je, da se obrnemo k Njemu.

Mnogi izmed nas smo tako srečni, da lahko obhajamo božič pri lastnih ognjiščih.

Mnogi drugi pa so na današnji dan daleč od svojih domov in svojih dragih. Tisoči naših fantov so na mrzlih in pustih korejskih bojnih poljanah. Vsi pa, bodisi da smo doma, na vojni, ali kjer koli, smo v dosegu božje ljubezni in moči. Vsi lahko molimo. Vsi moramo moliti.

Prositi moramo, da se zgodi božja volja. Prositi moramo za pogum, modrost, za dušni mir, ki so ga dolžni samo tisti, ki po-

ložijo svoje življenje v Njegove roke.

Moliti moramo za mir, ki je sad pravičnosti.

Naš narod je že začel križarsko vojno molitev. Zadnje nedelje staršega leta bodo posebne službe božje, ki bodo posvečene verskemu prerodu.

Pozivam vse, da se oklenete naše skupne stvari. Pozivam vas, da to storite ne glede na vaše versko pripadnost.

Vsi smo združeni v borbi proti tiraniji komunizma. Komunizem je brezbožen. Demokracija je žetere vere, vere v nas same, vere v bližnjega, vere v Boga. Najučinkovitejše orožje demokracije niso topovi, tanki ali bombe, ampak vera, vera v bratstvo in dostojanstvo ljudi v Bogu. Prosim v tem božičnem času za modrost, ponižnost in pogum, da bomo vztrajali v tej veri.«

NOVO LETO

Iz svetega evangelija po Luku
(Lk 2, 21)

Tisti čas, ko je bilo dopolnjevanje osem dni, da bi bil otrok obrezan, so mu dali ime Jezus, kakor je bil imenovan po angelu, preden je bil spočet.

Opolnoči se je izteklo leto 1950. Nikdar več se ne bo povrnilo. Pokopano je za vedno. Nastopili smo novo leto. Novoletni dan je prav tak, kakor vsi drugi. A vendar smo navajeni, da na novoletni dan drugače gledamo. Voščimo si srečo, želimo si vse dobro. Radi bi tudi pogledali naprej, kaj nam bo novo leto prineslo. Toda bodočnost je prekrita, je v božjih rokah. Vedno ostanemo samo pri ugibanju.

Cerkev, kakor bi poznala našo bojazn in pričakovanje, nam postavlja pred oči Jezusovo ime. To ime nam daje poročilo, da smemo iti pogumno v novo leto. Spomnimo se še na nasvet apostola Pavla: »Tistim, ki Boga ljubijo, se vse obrača na dobro!« Te misli naj nas vodijo v novem letu, potem v našem sreču ne bo bojazni, skrbi in nemira. Vse, kar nas doleti v novem letu, je lahko Bogu v čast in nam v korist.

Veliko ljudi zmotno misli, da tisti, ki hodijo v cerkev, ne smejo biti veseli. Ne vem zakaj ne? Kaj je Bog veselje prepovedal? — Smemo biti veseli, smemo uživati življenje, seveda v mejah, ki jih je postavil Bog. Pravo veselje je lahko doma samo v dobrem in vernem sreču, ki ne pozna hudobije. Kdo se zna tako veseliti, kakor majhni nedolžni otroci! Kar z zavistjo gledajo odrasli nanje. Zato bodimo radi veseli. Če prihaja to veselje iz poštenega sreča, tudi z njimi Boga častimo. Bog nam ga obrača na dobro.

Prav nič ne vemo, če nam novo leto ne bo prineslo kaj težke-

ga. Od Boga nimamo nobenega zagotovila. Vsled tega neznanega bodočega trpljenja smo včasih nemirni. Toda tudi to je odveč. Imejmo samo eno skrb: živimo v prijateljstvu z Bogom, v posvečujoči milosti, živimo brez smrtnega greha, potem nas ne more presenetiti nobena stvar: ne trpljenje, ne žalost, niti smrt ne.

V tem je vsa umetnost življenja. Nešteto je poti, ki vodijo do Boga. Da, lahko rečem, da je Bog vsakemu svojo izbral in sicer tisto, ki je zanj najbližja in najbolj varna. Nikdar človek ne pride v take razmere, da ne bi mogel služiti Bogu. Človeku lahko vzamejo premoženje, tudi svobodo — vere mu ne morejo vzeti iz srca, če sam hoče. Tistim, ki Boga ljubijo, se vse obrača na dobro.

Danes na začetku novega leta bi si radi zagotovili božje varstvo. Obljubimo Bogu zvestobo v krščanskem življenju (molitev, nedeljska maša, zakramenti) in Bog se gotovo ne bo dal od nas prekositi v velikodušnosti. Večkrat bomo prav očitno spoznali, kako zna Bog res vse obrniti na dobro tistim, ki ga ljubijo.

MOLITEV NEDELJE V OSMINI

VSEMOGOČNI VEČNI BOG, VODI NAŠA DEJANJA. KAKOR JE TEBI VSEČ, DA BOMO MOGLI V IMENU TVOJEGA LJUBLJENEGA SINA STORITI OBILO DOBRIH DEL.

Koledar za prihodnji teden

1. januarja. PONEDELJEK. NOVO LETO. Obrezovanje Gospodovo.
2. TOREK. Presveto ime Jezusovo.
3. SREDA. Genovefa.
4. ČETRTEK. Angela Folinska, vd.
5. PETEK. Telesfor, papež.
6. SOBOTA. RAZGLAŠENJE GO-SPODOVO - Sv. Trije kralji.

SVETO LETO

Sveto leto je prišlo s pospešeno hitrostjo h koncu. Razne skupine in organizacije, ki so v adventu bolj proste, so hitele, zlasti iz Italije, te zadnje tedne v Rim, da se udeležijo svetoletnih odpustkov in prejmejo blagoslov Kristusovega namestnika na zemlji. Pa tudi drugih evropskih romarjev je bilo vedno še dosti. Dne 13. decembra ni bilo nič manj kot 120 romanj iz Italije in 7 romarskih skupin iz raznih evropskih držav, ena celo še iz Združenih držav. Ponovil se je pojav, da je bila bazilika sv. Petra še zopet premajhna in je sv. oče moral na trg med množice, da je videl in blagoslovil vse romarje.

Politiki romajo

Med svetoletno romarje so se uvrstili zadnji teden tudi v velikem številu katoliški senatorji in državni poslanci iz obeh rimskih zbornic. Levičarski listi so seveda izlili precej strupa in zasmejanja nanje vsled njih javne izpovedi verskega prepričanja, a to jih ni motilo. Prišli so kot združena skupina k skupnemu sprejemu obenem z vsemi drugimi romarji, pomneč

besede Gospodove: Kdor bo mene spoznal pred ljudmi, njega bom tudi jaz spoznal pred mojim nebeškim Očetom. — Sv. oče jih je tudi vpričo cele cerkve nagovoril s pozdravom in jim poklical v spomin kako važno nalogo so sprejeli, ko so bili izvoljeni od ljudstva v postavodajne zbornice. Od njih glasovanja odvisi gospodarski, socialni, kulturni in tudi duševni prospek državljanov, ki so jih poslali v parlament. Da bodo to svojo nalogo prav vršili, jim je potrebna modrost od zgoraj, ki jih uči zapostavljati osebne in strankine interese splošnemu blagru in vladati v pravi pravičnosti in ljubezni, kakor uči sv. vera. Naj imajo vedno pred očmi opomin psalmistov: Ako Gospod ne zida hiše, se trudi zaman, kdor jo zida. — Ako Gospod ne varuje mesta, zaman čuje, kdor ga varuje. (Ps. 126).

Romarje voditelji knjižnih podjetij

Znamenito je bilo romanje mednarodnega društva katoliških knjižnih podjetij in založnikov vsega omikanega sveta. Znamenita književna podjetja iz

Italije, Avstrije, Belgije, Kanade, Egipta, Francije, Nemčije, Anglije, Nizozemske, Španije, Portugalske in iz Švice so poslala svoje direktorje in poslovodje na mednarodno zborovanje v Rim. Sprejel jih je tudi sv. oče v posebni avdienci in jim je govoril o njih važnem poklicu nuditi ljudem, ki jih kino in druge nevarne zabave kvarijo, zdravo in resno hrano v znanstvenih in leposlovnih knjigah katoliških pisateljev. Založniki so sv. očetu poklonili mnogo knjižnih izdaj zadnjih let za njegovo zasebno knjižnico, pa tudi veliko množico knjig namenjenih za knjižnice vzgojnih zavodov, da jih sv. oče razdeli po svoji previdnosti. Sv. oče se je za ta plemeniti dar iz srca zahvalil, ker dobiva iz vseh strani prošnje za knjige, zlasti iz dežel, čez katere je hrumela vojna vihra.

Tretjeredniki

Vrsto svetoletnih kongresov je zaključilo v decembru mednarodno zborovanje laičnih voditeljev Tretjega reda sv. Frančiška, ki obravnava o nalogah Tretjega reda med modernim človeštvom. Glavni predavatelji so sami laiki, poslanci, zdravniki, advokati, profesorji iz raznih evropskih držav. Udeleženci so prisostvovali tudi zatvoritvi svetoletnih vrat, ki jo je vodil pri sv. Petru papež sam, pri sv. Janezu v Lateranu kardinal Tisserant, pri sv. Pavlu kardinal Micara in pri baziliki Marije Snežnice kardinal Verde. Tako je bilo 24. decembra ob 10h zjutraj zaključeno sveto leto, o katerem bi se lahko reklo to, kar je starček Simeon napovedal o malem detetu Jezusu: Postavljeno je bilo mnogim v padeč, mnogim v vstajenje. Bilo je znamenje, ki se mu je nasprotovalo — a ki je kljub nasprotovanju zmagalo.

Svetoletno romanje Rimljanov

Papež je obenem rimski škof. Ko je še nešteto škofij imelo svoje svetoletno romanje, so zadnji teden sv. leta priromali verniki vseh 123 rimskih župnij s svojimi župniki in rimskim pomožnim škofom, msgr. Traglia, k sv. Petru, kjer je pa bila cerkev za nje premajhna. Sv. oče je zanje maševal pri glavnem oltarju in je po sv. maši opravil s svojimi škofljani molitve predpisane za svetoletni odpustek.

Pa še pastirji so prišli

Božiča si ne moremo predstavljati brez pastirjev pri jaslicah. Zato so ravno pred božičem prišli na svetoletno romanje pastirji, ki so pogosta prikazen po raznih pokrajinah Italije, zlasti v Siciliji, Sardiniji, Abruciju in Kampaniji. Obleženi v svoje značilne obleke, so prinesli na romanje tudi svoje še bolj značilne piščalke na mehove, ki jih imenujejo »pifferi« in »zampogne«. Tristo njih zastopnikov je bilo na tem romanju in tudi sv. oče jih je sprejel ter se prijazno z njimi razgovarjal. Sardinci so mu celo zapeli pri avdienci Ave Maria v njih narečju, vsi skupaj pa so mu zasvirali na svoja godala pastirsko božično pesem »Tu scendi dalle stelle«. In da ni manjkalo nič božičnega, so mu darovali nekaj jagnjet in mlečnih izdelkov.

Pozor Goričani!

Na Silvestrov večer bo pri Sv. Ivanu polnočnica za Slovence. Pridite!

Božični govor sv. očeta

Zadnjo soboto je držal sv. oče svoj božični radijski nagovor na vse vernike kat. sveta. Najprej se je spomnil sv. leta ter naštel vse njegove važne dogodke. Nato je omenil izid raziskovanja votlin pod baziliko sv. Petra, ki so imela namen odkriti grob sv. Petra. O teh raziskovanjih je izjavil, da so dovedla do okritja pravega groba sv. Petra. Poleg groba so se našle tudi neke človeške kosti, glede katerih pa ni mogoče z gotovostjo dokazati, da pripadajo zemeljskim ostankom prvaka apostolov. To dejstvo pa ne zmanjšuje zgodovinsko resničnosti glede groba samega. Ogromna kupola cerkve sv. Petra se dviga natančno nad grobom prvega rimskega škofa. Ta grob je bil prvotno zelo preprost, toda češčenje poznejših stoletij je postavilo nad njim največji temelj krščanstva.

Sv. oče je govoril nato o notranjih sporih, ki vladajo med ljudmi, ki živijo na isti zemlji in ki so sinovi iste domovine. Ti spori izvirajo iz skrbi za življenje, delo in kruh, in zato smo — pravi sv. oče — že večkrat in z vedno večjim poudarkom opozorili na potrebo boja zoper brezposelnost in na potrebo socialne varnosti, ki je nenadomestljiv pogoj za zedinjenje vsakega naroda. Nato je poudaril

sv. oče potrebo solidarnosti, ki naj bi postala temelj naravnega socialnega reda glede družine, lastnine in države.

V svojem govoru je omenil sv. oče nevarno razpoko, ki deli vse ljudi v dva tabora in ki je resna nevarnost za svetovni mir. Zato naj se porabi vsaka prilika, da bo zmagala modrost in pravičnost v znamenju sloge in miru. V mednarodnih ustanovah naj zavlada medsebojno zaupanje, katerega predpogoj je odkritosrčnost v namenih in lojalnost v razgovorih. Odprejo naj se pregraje, odstranijo naj se žične ovire, vsak narod naj ima prost pogled v življenje drugega naroda in naj se doseže, da ne bodo nekateri kraji zaprti od ostalega sveta. Vzhod in Zpad ne predstavljata za Cerkev nobenih nasprotnih principov, ampak sta deležna skupne dediščine, ki sta jo skupno ustvarila in h kateri morata tudi v prihodnosti skupno prispevati.

Ob koncu svojega govora je zavrnil sv. oče očitek, da hočejo papeži vojno in da sodelujejo v ta namen z imperialističnimi silami, o katerih se trdi, da pričakujejo več od smrtonosnih vojnih sredstev kot od uresničenja upravičenih zahtev. Na koncu svojega govora je podelil sv. oče svoj apostolski blagoslov.

Italijansko časopisje zoper duhovnike v Slov. Benečiji

Že dalj časa so italijanski časopisi vseh strank in vseh barv vzeli na piko slovensko Benečijo in v njej posebno nekatere slovenske duhovnike. Naši bralci se spominjajo na pokojnega »Lunedija«, ki je skoro vsak teden posvetil kak napad na ljudi iz slov. Benečije. Po njegovi neslavni smrti je prevzel težo boja »Messaggero Veneto«, kateremu po svojih močeh zelo rada pomagata »Giornale di Trieste« in pa »Gazzettino« iz Benetk. »Messaggero Veneto« je pred nekaj meseci prinesel vrsto člankov iz Benečije, ki jih je napisal neki Manzano. Ti članki so zbudili pozornost tudi dopisnika velikega milanskega dnevnika »Corriere della Sera«, ki je po njih povzel gradiva za nekaj svojih člankov, ki jih je objavil v omenjenem listu. Članki v »Corriere della Sera« so izvali odmev tudi v parlamentu, kjer so nekateri demokrščanski poslanci protestirali zaradi takega pisanja, češ da je neresnično in žaljivo. Tudi videmski nadškof je čutil, da je gonja, ki sta jo »Messaggero Veneto« in »Corriere della Sera« vodila v Benečiji zlasti zoper tamkajšnje duhovščino slovenskega porekla, žaljiva in izmišljena. Zato je videmska kurija izadala neko uradno noto, v kateri obžaluje neresnično pisanje obeh časopisov.

Toda prizadeti duhovniki so menili, da njihova čast in dobro ime zahtevata tudi izdatnejšo obrambo. Zato je eden izmed njih, ki so ga v omenjenih časopisih najbolj ostudno napadali, č. g. Angel Kračina iz št. Lenarta, vložil tožbo zoper »Corriere della Sera« in pa zoper »Messaggero Veneto«.

Pred kakimi štirinajstimi dnevi se je vršila v Milanu sodnijska razprava zoper odgovornega urednika in zoper ravnatelja lista »Nuovo Corriere della Sera«. G. Kračina je osebno prišel, da bi

izpričal svojo nedolžnost in lažnivost dopisnika omenjenih člankov. Č. g. Kračina je prinesel s seboj pismene izjave ministerstva, prefekta in videmskega nadškofa, v katerih je izrečno rečeno, da sme v svoji fari po lastni uvidevnosti uporabljati tudi slovenščino. Na ta dovoljenja č. g. Kračina je višji sodnik odgovoril: »Questo non occorre, qui centra la costituzione, che permette e garantisce l'uso della lingua materna.« (To ni potrebno; tu stoji ustava, ki dovoljuje in obenem zagotavlja uporabo materinega jezika). Obtoženca sta pa pripeljala vrsto priče v svojo obrambo. Prišli so župani iz Benečije, razni učitelji in celo sam zloglasni Manzano. Vsi bi morali pričati, da v Benečiji ni Slovencev, nego da so tam sami zvesti in pridni Italijani. Nekaj časa je komedija dobro tekla, dokler ni nastopil Manzano. Tu se je pokazalo, da je priča kriva istih prestopkov, v prilog katerih bi morala pričati. Saj je č. g. Kračina vložil enako tožbo zaradi razžaljenja časti zoper Manzana v Vidmu. To se je zdelo sodnemu zboru že malo preveč in je vsled tega ukazal, naj se obe obtožbi zoper »Corriere della Sera« in zoper »Messaggero Veneto« združita in obravnavata skupno pred milanskim sodiščem. Razpravo so nato odložili na poznejši čas.

Vsa zadeva je zbudila pozornost in jo bo še bolj v prihodnosti. Šovinisti bodo tako dosegli ravno obratno: vsa javnost bo zvedela, da so v Benečiji Slovenci, ki ne uživajo nobenih pravic, dočim oni sami trdijo že 80 let, da jih ni. Č. g. Kračina pa želi ne zmage v pravični stvari!

PRISPEVAJTE
za L. Kemperletov sklad!

Beneška sodba: dr. Sfiligoj nedolžen

Dne 14. decembra 1941. je fašistično posebno sodišče v Trstu otvorilo sodni proces proti 64 Slovincem, da bi fašizem vsaj navidezno s tem kril neizzvani napad na Jugoslavijo.

Ob 64. obtožencev je bilo 9 obsojenih na smrt, vsi ostali pa na težke zaporne kazni. Od 9. na smrt obsojenih jih je 5 dalo svoje mlado življenje.

Med obsojenci se je tedaj nahajal tudi dr. Avgust Sfiligoj. Naložili so mu 30 let ječe zaradi protidržavne zarote, vohunstva in protifašističnega delovanja. V septembru leta 1943. so mu Nemci vrnili svobodo.

Letos pa se je zgodilo nekaj novega. Med tem ko so italijanski protifašisti bili takoj po nastopu demokratske vlade v Italiji visoko odlikovani je Visoko vojaško sodišče v Rimu letos v juliju dalo dr. Sfiligoja, kot bivšega obsojenca zopet aretirati in odpeljati v ječo Portozurro na Elbi, kjer naj bi odsedel še dolgo, dolga leta od fašistov naloženo mu kazen.

Vsem je že znano, koliko vharja je ta slučaj povzročil ne samo med nami, ampak tudi med svetom. Tudi naš list je o tej krivici obširno poročal in jo s težkimi besedami obsodil.

Dr. Sfiligoj, ki je bil med tem na obče veselje nas vseh izpuščen na začasno svobodo, je vložil priziv zoper obsodbo na beneško prizivno sodišče.

Težko smo čakali obravnave. Končno se je ta obravnava izvršila dne 19. decembra letos v veliko zadoščenje za dr. Sfiligoja in nas vse.

Že sodnik poročevalec Marcozzi je izjavil, da je bila obsodba dr. Sfiligoja in vseh takratnih obsojencev krivična, ker je bil ves postopek fašističnega sodišča nasilen in nezakonit. Vsi navidezni dokazi tega sodišča temelijo na domnevah in sumničenih tajne policije OVRE, ki je gledala v slovenski prosveti ogražanje fašističnega obstoja v Italiji.

Državni pravdnik Salerno pa je zaključil z ugotovitvijo, da če je sploh kakšen primer, ko je treba sodbo revidirati, je to primer dr. Sfiligoja. Od vsega procesa zoper dr. Sfiligoja v Trstu ne ostane končno nič kar bi držalo. Zato je državni pravdnik predlagal popolno oprostitev dr. Sfiligoja.

Po tem takem sta pač imela oba zagovornika lahko delo, ker so se pač že vnaprej vsi strinjali v prepričanju o dr. Sfiligojevi neoporečnosti.

Zato je pa tudi sodni dvor izrekel, potem, ko je dr. Sfiligoj tudi sam jedrnat označil svoj življenjski poklic in cilj, popolno oprostilno razsodbo.

Mi častitamo dr. Sfiligoju iz srea, priznavamo pa tudi, da je beneško sodišče pravično in dosledno izvršilo svojo nalogo.

Naj bi ga posnemali še naši politiki!

Veselo spoznanje

Slavni grški matematik Arhimed, ki je živel v Sirakuzah ter cenil matematično znanost bolj kot svoje življenje, je med drugim izrekel tudi tole veliko misel: »Daj mi eno točko, da se nanjo naslonim, in iz te točke bom premaknil cel svet.«

Nihče ne more tajiti, da živi moderna družba v trajni duhovni, moralni, politični, socialni in kulturni krizi. Vsa svobodna inteligenca je brez vsakega trajnega življenjskega kompasa; le malo se v današnjem vrvežu znajde; zaradi tega živijo milijonske množice v skrajni bedi; milijonom in milijonom ljudi manjkajo najpotrebnejša sredstva za človeka dostojno življenje in celotna človeška družba se zvija v težkih krčih neprestanih vojn in revolucij. Narode vodijo slepci in zato vsi narodi izvršujejo Sisifovo delo: nekaj let se narodi mučijo v težkih razrednih bojih, popravljajo ruševine ene vojne zato, da se pripravijo za drugo vojno, ki zopet uniči več, kot so oni v tem času zgradili.

Redko kdaj je človeštvo praznovalo advent in božič v tako žalostnih in skrbi polnih razmerah mednarodnega političnega življenja, kot ga praznuje naš rod, rod dveh velikih svetovnih vojn. Stojimo ob robu novega

spopada med vzhodom in zahodom po šestletni zapleteni hladni vojni, ki grozi, v zvezi s spopadom na Koreji, da se spremeni v novo vročo, krvavo svetovno vojno.

To mora doživljati moderna človeška družba, ki je skozi celo 19. st. govorila neprestano o neskončnem napredku, ki ga bo dosegla z znanostjo, v borbi proti religiji in posebno v borbi proti največjačnejši človečanski Kristusovi veri in njegovi cerkvi. Od preporoda in humanizma dalje, je vodila evropska inteligenca vneto in nepopustljivo borbo proti vsem duhovnim temeljem krščanstva. Doba preporoda in komunizma še ni izvršila končnega odpada od krščanske vere, toda njeno dobo je poglobila protestantska reformacija ter še posebno razsvetljenstvo, ki je zavladovalo v teku 17. in 18. stoletja v Angliji, Franciji, Nemčiji in med drugimi narodi.

Posebno francosko razsvetljenstvo je bilo napolnjeno z vsem strupom proti vsaki tradicionalni in razodeti veri, posebno še proti krščanstvu in v prvi vrsti proti katolicizmu. Razsvetljenstvo je končno v svojih vrhovih zajadralo v popolni materializem, filozofski in praktično-zivljenjski. Predstavnik francoskega materializma grof D' Holbach je svečano proglasil, da je moralna svoboda velika utvara, da je neumrljivost duše le mit, da je vera v Boga le veliko praznoverje in nevaren fanatizem. Ta mož je svojim potomcem zajamčil, da je tajnost sreče človeštva v popolnem brezboštvu.

Razsvetljenje so se bavili že pred izdajanjem velike francoske Enciklopedije (od 1751-1780) s problemom, ali je mogoča država brez Boga. Ogromna večina razsvetljencev je bila prepričana, da je to mogoče, čeprav so nekateri vodilni duhovi te dobe odločno izpovedali svoje prepričanje, da narodi in država ne morejo živeti brez vere v Boga in v neumrljivost človeške duše. Vera v te dve resnici je neobhodno potrebni temelj za vsako družabno pravstvenost. To trditev je celo postavil eden izmed najbolj vnetih enciklopedistov, morda največji publicist vseh časov, znani in zloglasni Voltaire, ki je med drugim rekel, da bi bilo

treba iznajti Boga, če bi ne eksistiral: toda vsa narava nam kriči, da Bog resnično biva. Tudi glavni urednik Enciklopedije Diderot se je med drugim o tem problemu takole izrazil: »Ne vem, o Bog, če eksistiraš, toda v svojem mišljenju in svojih dejanjih se hočem ravnan tako, kakor da me ti vidiš, ko mislim in delam!«

Tudi naš rod, rod dveh vojn, je točno spoznal po neverjetnem in nadčloveškem trpljenju in preizkušnji, da je življenje narodov in držav brez vere v Kneza miru, v Kristusa, ki je pot, resnica in življenje za vsakega posameznika in za narode, sicer mogoča, toda tako življenje, ki ga ustvarjajo brezbožne ideje mednarodnega razsvetljenstva, ki je doseglo svoj vrhunec v boljševizmu in komunizmu, je hujše kot smrt. To veselo spoznanje je zaživelo danes med vsemi narodi, ki so postali žrtev komunizma.

Pri nas Slovencih je to spoznanje živelo sicer pred zavladanjem komunizma, a se je v poslednjih letih še podkrepilo. Posebno živo se tega zavedamo v dobi letošnjega adventa in praznovanja letošnjega božiča, ko se je naš duh zopet enkrat zbiral in usmeril naš pogled na bistvo človeka in njegovo poslanstvo na svetu. V tem času so živo zaživele v nas velike neminljive življenjske resnice Kristusove vere, ko smo se istočasno zavedli, da se je Bog učlovečil samo zato, da bi tudi nas odrešil od greha in večnega trpljenja.

Spoznali smo, da je zares le eno potrebno, kar je Kristus vsem ljudem tako lepo povedal ob sridenju z Marto in Marijo. Spet je zatrepetala naša duša ob Njegovi pridigi na Gori, ko smo premišljevali njegove osmere blage in njegovo priliko o lilijah na polju in pticah pod nebom ter smo si zavestno in trajno zapomnili Njegovo zapoved: »Skrbite najprej za božje kraljestvo in vse drugo vam bo navrženo.«

V tem največjem in najlepšem času cerkvenega leta, se je tudi naša mladina še trdneje prepričala, da je Kristus zares temeljni kamen, Arhimedova točka, na kateri lahko ona zgradi sebi in svojemu narodu veselo bodočnost.

To mora postati zopet osrednja ideja našega slovenskega osebnega in narodnega življenja, kajti le v Kristusu in njegovi veri zadobijo svoje mesto vse druge

ideje, tako posebno narodna in socialna ideja, v njem zadobijo pa tudi svoje pravo mesto vse druge življenjske vrednote kulturna, politična in gospodarska.

GOSPODARSTVO

OKUS JE VSE...

Na Angleškem so znižali carino in dajatve za navadna vina v sodih in zvišali za izbrana vina kot so Porto in Jerez. Računali so, da se bo dvignila potrošnja navadnih vin in znižala potrošnja dragih Porto in Jerez. Stvarnost pa je drugačna: Potrošnja navadnih vin se je znatno znižala, potrošnja dragih pa se skoraj podvojila.

To je pač stvar okusa.

Ta stvarnost pa mora služiti kot nauk našim vinogradnikom, saj je pri nas enako: izbrana vina, kot so tokajec, malvazija in druga, vedno dobijo kupca, navadna vina pa ostajajo.

VINO V NEMČIJ

V Zapadni Nemčiji trta raste — saj so znana renska in mozelka vina —, v Vzhodni (pod rusko upravo) pa ne. Celotna vinska proizvodnja pa je zelo pičila in zato je nemški trg važen za trgovca z vinom.

Lansko leto je bilo uvoženih v Zapadno Nemčijo okoli 90.000 hl vina in vermuta. Med uvozniki so najvažnejša Francija s 33.000 hl, sledi Italija s 30.000, Alžir s 9.500 in Jugoslavija s 7176 hl. — Glede Vzhodne Nemčije številk niso znane, a tam prodajajo predvsem ogrska, romunska in bolgarska vina. Slednja so najbolj cenjena. V l. 1950. je Zapadna Nemčija uvozila še enkrat toliko vina kot lani, ker to so dovolili zapadni zavezniki (Amerika, Anglija in Francija).

KULTURA

Proslave na goriških srednjih šolah

Na učiteljsku in višji gimnaziji

Zadnji dan pouka pred božičnimi počitnicami so dijaki slovenskega učiteljskega in višje gimnazije ter liceja priredili proslavo 150 letnice rojstva A. M. Slomskega in Fr. Prešerna. Proslava je bila nameščena samo dijakom in profesorjem, vendar so jo dijaki dobro pripravili. Namen proslave je bil, počastiti spomin dveh velikih slovenskih mož, ki sta vsak na svojem polju bistveno prispevala za zgraditev slovenske kulture in za obuditev narodne zavesti. To so dijaki skušali prikazati v treh predavanjih, med katerimi je bilo najboljše ono o Slomškem pedagogu. Kot dopolnilo k predavanjem so bile pomešane recitacije in deklamacije, posebno Slomškovih pesmi in spisov. Učiteljski zbor je zapel tudi 4 Slomškove pesmi. Spominsko svečanost je zaključil prof. Bekar s predavanjem o Medvedu, katerega 40-letnico smrti smo prav tako praznovali letošnje leto. Profesor Bekar je znan kot odlični predavatelj. Takega se je pokazal tudi v tem predavanju, v katerem je zajel pesniško pot Antona Medveda od prvih pesmi v Zvonu do zadnje zbirke njegovih »Poezije«.

Iz celotne proslave je človek dobil vtis, da se naši dijaki resno pripravljajo za življenje in da jih šola pri tem izdatno podpira. Bile so tudi pomanjkljivosti, posebno pri pevskem zboru, ki bi lahko dosegel boljše uspehe pod mlajšim vodstvom, toda vsi vemo, da je popolnost le cilj, po katerem hrepenimo, a ga le težko kdaj dosežemo.

Na slovenski strokovni šoli

Pred božičnimi prazniki so dijaki slovenske strokovne šole priredili svojo božičnico. Spored je bil zelo pester in nas je njegovo izvajanje zelo razveselilo. Le poznalo se je, da so se dijaki premalo časa vadili. Saj smo imeli priliko slišati dijake iz slov. Benečije, ki so nam brez dvoma v svojem izvajanju skupno z drugimi goriškimi pokazali velik napredek pri učenju in znanju materinščine. Spored je zaključil govor g. ravnatelja Pavšiča, ki je res toplo in prav po domače govoril. V njem se je spomnil Slomskega ter drugih naših velikih mož. Zanimiva je njegova izjava »Nekateri rušijo, da bodo potem na novo gradili! Zapomnite si pa, da kdor

ne gradi na naši preteklosti, na ono kar so zgradili naši predniki, gradi brez podlage! Ob tej priliki je tudi izjavil, »da imajo največjo zaslugo pri dviganju slovenskega naroda samo slovenski duhovniki! Res lepe in vredne premisleke besede g. ravnatelja Pavšiča!

Zimzelen in rožmarin

Pod naslovom »Sempreverde e rožmarino« (Zimzelen in rožmarin) je izšel v založbi Colombo v Rimu (via Campo Marzio, 74) četrti slovenske lirike od Prešerna do današnjih dni. Pesmi je prevedel znani italijanski slavist Luigi Salvini, ki se je vedno resno in objektivno trudil za boljše spoznavanje in razumevanje med Slovenci in Italijani. Salvini je že pred leti izdal zbor prevodov iz slovenske lirike »Liriche slovene moderne«. Potem je stalno obravnaval vprašanja slovenskega slovestva v člankih in razpravah. V tej knjigi je napisal tudi literarnozgodovinski uvod ter življenjepisne in bibliografske podatke. O knjigi bomo še poročali.

Slovenske pesmi na vat. radiu

V četrtek 4. januarja ob 6. uri zvečer bo oddajal vatikanski radio hrvaške in slovenske božične pesmi; oddaja se bo vršila na valovih 50, 31, 25, 196 in 202 metrih.

Holandska kat. družba za radijsko oddajanje

Holandska kat. družba za radijsko oddajanje je praznovala nedavno petindvajsetletnico svojega obstoja z raznimi slovesnostmi in s celo vrsto radijskih koncertov, pri katerih so sodelovali najslavnejši solisti in najboljši orkestri Holandske.

Opozorilo

S prihodnjo številko bo naš list začel izhajati vsak petek zjutraj. — Naročnina: posamezna številka L 20; mesečno L 85; letno 1.020. Za inozemstvo: mesečno L 150; letno L 1.800.

Pomagajte brezposelnim!

Predsednik italijanske republike je pozval narod, da naj pomaga onim, ki zaman iščejo zaposlitve in tako stori veliko človekoljubno delo.

V ta namen so bili osnovani po celi Italiji posebni odbori, ki zbirajo potrebne fondе, da jih potem razdeljujejo onim, ki so pomoči potrebni.

Denar pa prispeva država, trdke ter posamezni državljani. Zato vsi, ki ne občutite pomanjkanja, spomnite se na one, ki trpijo in darujte vsaj nekaj!

Goriški občinski pododbor je v ta namen prejel denar od prefektore razdelil kot prvi predurjem za pomoč brezposelnim že 13. dec. Da bo pa pomoč čim izdatnejša poziva omenjeni pododbor premožne someščane, da naj čim več prispevajo.

NOVICE

Domače

Smrt blage žene v Boljuncu

V adventu smo spremili k večnemu počitku sovaščanko Angelo Žerjal. Spominjamo se je v javnosti, ker je v tem svetem letu romala v Rim v slovenski skupini in je tako menda prva teh romarjev, ki se je podala na daljšo pot čez meje časa. Bog jo je na naglo poklical k sebi, ko še ni dopolnila 50 let. Bila je priznana šivilja in obenem upraviteljica občinske ubožnice, za katero je modro skrbela dolgo vrsto let. Pogreb je pokazal, kako so jo ljudje čislali daleč naokoli. Pokopal jo je dolinski novomašnik č. g. Marij Lovriha, ki ji je bil komaj nekaj dni pred smrtjo prinesel pozdrave od matere in brata iz Argentine. Užalošeni družini naše sožalje, blagi pokojnici pa večni mir in plačilo dobrih del pri Bogu!

Božičnica v Gorici

Za šolske otroke priredi Dobrodelno društvo v Gorici božičnico prihodnji teden, in sicer v sredo popoldne ob 2.30 za otroke iz Brd in s Krasa. V četrtek za šolske otroke iz Gorice in Štandreža ob isti uri. Božičnica bo v dvorani Brezmadežne na Placuti, ki nam jo je Marijina družba blagohotno dala na razpolago.

Nov krojni tečaj

Kakor smo že objavili, se je pričel krojni večerni tečaj za gospe in gospodične, na katerim se rabi nov način merjenja »ERRE-VI« tako, da ni potrebno miselnega računanja.

Sedaj vas vabimo vse brez razlike na drugi večerni, ali tudi popoldanski krojni tečaj, ki se bo spet otvoril dne 9. 1. 1951 ob 7h zvečer v ulici Croce. Ta dan se bodo vršili samo praktični poiskusi, razlaganje in vpisovanje za tiste, ki se še niso do tega dne prijavile. Pouk bo dvakrat tedensko.

Vpišete se pa lahko v šoli, alica Croce vsaki dan (pri postrežnici šole) in tam tudi dobite vsa potrebna navodila.

Valjni mlin na Slapu ob Idriji

Požgani dr. Vogrčev mlin na Slapu ob Idriji bodo v kratkem popravili ter ga moderno preuredili. Glavna direkcija za živilsko industrijo v Ljubljani bo v ta namen preskrbel potrebne stroje. V neposredni bližini pa bodo napravili silos za vskladiščenje žita in mlevskih izdelkov. Zmogljivost tega valjnega mla na bo pa tako velika, da bo krila vse potrebe po mlevskih izdelkih za okraja Idrijo in Tolmin.

Obsodbe v Sloveniji

Okrajno sodišče za ljubljansko okolico je pred nekaj dnevi sodilo trem kmetom, ker so se hoteli izogniti obvezni oddaji živil. Obsojeni so bili: Anton Lazar iz Roč nad Logatcem na tri mesece odvzema prostosti. Janez Zabar z Jezera na 8 mesecev in Janez Modič iz Vnanjih goric pa na 6 mesecev odvzema prostosti. Vsi trije obsojenci so premojni kmetje s 25 do 33 hektarjev zemlje.

Nezakonita zasedba stanovanj pri Sv. Savi v Trstu

Dne 20. decembra, približno ob 22. uri, je skupina nekoliko družin, vsega 23 oseb, nezakonito zasedla več stanovanj v novih hišah, ki jih je ZVU zgradila pri Sv. Savi za najrevnejši sloj prebivalstva.

Ker so ta stanovanja še vedno last ZVU, so nezakonite stanovalce prijavili policiji za Julijsko Krajino, ki je imela nalogo, da jih izseli.

Stanovanja, ki so jih zlorabno zasedli, so namenjena najrevnejšim slojem prebivalstva in so jih zgradili iz

ključno v ta namen. Če bi dovolili sedanjim nezakonitim stanovalcem, da ostanejo v zasedenih stanovanjskih prostorih, bi to pomenilo odrekati stanovanja onim, katerim so bila nakazana po pravični oceni posameznikov in njihovih potreb.

Ker je navedena zasedba očitno protipravno dejanje, je ZVU bila primorana ukazati izpraznitev stanovanj.

Slovenec župan mesta Indianapolis

Po nenadni smrti župana Al Fecneya je postal novi župan mesta Indianapolis v Indiani (USA) dosežanji mestni controller v osebi našega rojaka Filipa Bajta. Novi župan je tudi član raznih naših katoliških organizacij in je na splošno zelo priljubljen zaradi svoje delavosti.

Gostovanje jugoslovanskega baleta v Edinburghu

K sodelovanju pri mednarodnem glasbenem in dramskem festivalu, ki bo v Edinburghu na Angleškem prihodnje leto od 19. avgusta do 8. septembra, so povabili tudi jugoslovanski državni balet. Edinburghski župan bo januarja obiskal Jugoslavijo, da uredi vse potrebno. Jugoslavlani bodo na festivalu izvajali narodne plesne.

Verske

† Berlinski škof kardinal von Preysing - umrl

V starosti 70 let je preminul berlinski kardinal Konrad von Preysing. Rodil se je na Bavarskem; izvrševal je najprej odvetniško službo, pozneje pa je postal tajnik bavarskega poslanstva pri Kvirinalu v Rimu. Tam je dozorl njegov sklep posvetiti se duhovniškemu poklicu. Vstopil je v jezuitski zavod Canisianum v Inomestu, kjer je dokončal bogoslovne študije ter daroval 1. 1912 v starosti 32 let svojo prvo sv. mašo. Dvajset let pozneje ga je imenoval Pij XI. za škofa v Eichstättu in tri leta pozneje za škofa v Berlinu. Znani so njegovi boji, ki jih je imel z nacističnim režimom, in njegovi neustrašeni govori v obrambo Cerkve in njenih pravic. Tako je v nekem govoru poudaril, da je nad vsako človeško oblastjo in močjo oblast Boga in da ima vsak človek svoje osebne pravice, ki mu jih nobena družba in nobena država ne sme kršiti. Končal pa je ta govor s sledečimi besedami: »Ko se oznanja današnjim ljudem neka nova pot, neka nova resnica, neko novo življenje, bomo mi ostali, in naj se zgodi, kar hoče, nepremakljivo trdaj v veri, da je Jezus Kristus naša pot, naša resnica in naše življenje, danes in vedno.«

Njegovo neustrašeno delovanje je dobilo visoko priznanje, ko ga je sedanji sv. oče imenoval 1. 1946 za kardinala; njegove zasluge v boju za pravice sv. Cerkve pa bo šele poznejša zgodovina dovolj pravično ocenila.

Polnočna maša na Silvestrov

Sv. oče je pooblastil škofo, da smejo dovoliti, da se sme o polnoči med starim in novim letom darovati po ena sv. maša v vsch stolnih, kolegialnih, konventualnih, župnijskih in tudi drugih cerkvah (razen osebnih oratorijev). Pri tej sv. maši ali neposredno po njej smejo pristopiti verniki k sv. obhajilu pod pogojem, da so od polnoči dalje teči in pod pogojem, da se opravijo pri tem vsaj dveurne molitve (z všteto sv. mašo) v čast Bogu in Mariji vnebovzeti.

Aretacije duhovnikov in bogoslovcev v Jugoslaviji

Razni časopisi poročajo, da so aretirali meseca oktobra in novembra v Zagrebu 21 bogoslovcev zagrebske

ga velikega semenišča in poleg teh še semeniščnega spiritala Ježeta Sallaca, vicerektorja Franca Talana in spiritala malega semenišča jezuita patra Andelka Juriča.

Kongres kat. moš na Portugalskem

Od 7. do 10. dec. se je vršil v Lizboni prvi kongres portugalskih moš, ki so razpravljali o odgovornosti kat. moš v današnjih dneh. Ob zaključku slovesnosti jim je poslal sv. oče po radiu svoj pozdravni govor, ki so ga sprejeli navzoči s posebnim navdušenjem in dolgotrajnimi ovacijami. Pred tem govorom se je vršila po lizbonskih ulicah procesija z Najsvetejšim, katere se je udeležilo nad deset tisoč moš in ves portugalski episkopat z lizbonskim kardinalom patriarhom na čelu. V sklepnih resolucijah je izrazil kongres svojo neomajno zvestobo do kat. Cerkve in obljubo kat. moš, da hočejo prenoviti na podlagi katoliških načel in papeževih naukov svoje zasebno in družinsko življenje kakor tudi družabno življenje vsega portugalskega naroda.

Japonski bolniki pričakujejo tolažbe od kat. Cerkve

Društvo bolnikov v japonskem okraju Fukuoka je naprosilo tamšnjega škofa, da bi prevzel predsedniško mesto njihovega društva, ki šteje nad 20 tisoč bolnikov. Da bi dvignili zavest teh nesrečnežev, so voditelji tega društva sklenili dati društvu bolj versko orientacijo. Zavrgli so budizem, šintoizem in protestantizem kot vere, ki ne odgovarjajo potrebam bolnikov, ter naprosili, kakor rečeno, domačega katoliškega škofa, da bi postal njihov predsednik, kar je škof z veseljem sprejel. Naravnost nepopisno je bilo navdušenje bolnikov, ko jim je škof prvič govoril in ko so slišali njegove tolažilne besede. Sad drugega zborovanja pa je bil ta, da se je oglasilo za pristop v katoliško cerkev toliko ondotnih prebivalcev, da je moral škof naprositi Kat. akcijo in sestre sv. Pavla, da bi sprejeli poučevanja krščanskega nauka za te ljudi.

Politične

„Dan človečanskih pravic“ na Kitajskem

Komunistični radio Peking je razkril na zgovoren način, kako so proslavili v komunistični Kitajski »dan človečanskih pravic«. Navedena oddajna postaja je namreč pred kratkim objavila dve poročili, katerima ni treba dodati nobenega komentarja.

V prvem poročilu je objavila, da je nad 59.000 komunističnih državljanov v mogočni demonstraciji pokazalo svojo nevoljo zaradi ukrepa, s katerim so odstavili 6 učiteljev javnih šol v New Yorku, ker je dolga preiskava dokazala njihovo članstvo v komunistični stranki. Teh 59.000 prvobornih učiteljev za človečanske pravice je protestiralo proti temu ukrepu, češ da so s tem kršili nedotakljivo svobodo teh učiteljev. Skoraj nato pa je isti napovedovalec čital sledeče kratko poročilo:

»Kanton. Ustreljeno je bilo šest časnikarjev, obtoženih, da so pošiljali v tujino nedovoljena pisma.«

Nejasen položaj Perzije

V Aziji imamo več občutljivih točk in morda najobčutljivejša je ravno Perzija, to pa zato, ker so tam silno bogati vrelci petroleja, kot vemo, je petrolej oziroma bencin najpotrebnejše sredstvo za moderno vojno. V Perziji imajo največje interese razne ameriške in angleške petrolejske družbe. Med vojno in po njej so se s sovjetsko Rusijo sporazumeli tako, da so si razdelili vplivna področja. Angloamerikanci so izkoriščali petrolejske

vrelce ob Perzijskem zalivu, Rusi pa one v Azerbejdžanu na severu. Vendar je ostala Perzija vedno nesigurna točka, zaradi katere je nastal spor že leta 1948, ko je filokomunistična stranka Tudeh hotela napraviti državni udar ter priključiti Sovjetski zvezi južni Azerbejdžan. Vsled tega in tudi zaradi drugih nesporazumljenj so bili odnosi med Perzijo in Rusijo precej napeti, z Angloamerikanci pa prijateljski. Toda zadnje tedne je nenadoma nastal preobrat. Perzija se je zblížala s Sovjeti in sklenila z njimi ugodno trgovinsko pogodbo ter poravnala tudi druga sporna vprašanja. V odnosu do zapadnih demokracij je pa proglasila nevtralnost. To novo zadržanje Perzije je Angloamerikanci zelo vznemirilo, ker se boje, da bi se ne ohladilo perzijsko prijateljstvo do njih in bi ne vzrastlo novo do Sovjetov. To bi bila težka izguba, hujša nego izguba Koreje.

Zanikana vest

Vest, da je jugoslovanska sekcija pri Free Europe ukinjena ni točna. Res je samo to, da ta sekcija nima svojih radijskih oddaj.

Ob priliki razprave o pomoči Jugoslaviji so kongresisti in senatorji krepko napadli Tita in njegovo vladu. Vsekakor so pokazali, da dobro vedo s kom imajo opravka.

Razdeljevanje ameriške pomoči v Jugoslaviji

V Jugoslaviji ljudje ne dobijo na karte nič več kot popreje, ko ameriške pomoči še ni bilo. Namesto domače moke, dobijo ameriško, ki je prišla iz Italije in Nemčije. Seveda ameriška pomoč je premajhna, da bi mogla zadostiti številnim potrebam jugoslovanskega ljudstva. Gotovo ne bi dobili niti tega, ko ne bi bilo ameriške pomoči, ker domače zaloge so bile take, rekoč vse izčrpane.

Katoličan - zastopnik Pakistana pri OZN

Pakistan, država indijskih mohamedancev, ki šteje čez 60 milijonov prebivalcev in med temi samo 160 tisoč katoličanov, je imenoval nekega katoličana kot svojega zastopnika pri Organizaciji združ. narodov. Ta katoličan je Karel M. Lobo, odvetnik, sodnik in bivši predsednik višjega sodišča v Sindu. Pakistanski katoličani so vzeli to imenovanje z veseljem in ponosom na znanje. Naj omenimo, da ima Karel Lobo sina, ki je že dve leti duhovnik.

Suženjsko delo v Rusiji

Ameriška vlada je objavila dosedaj tajno sovjetsko gospodarsko listino, ki jasno dokazuje, da je suženjsko delo, katerega upravlja sovjetska tajna policija, glavni temelj, na katerega se oslanja gospodarstvo Sovjetske zveze.

Gre za sovjetski tajni gospodarski načrt za leto 1941, ki daje statističen pregled vseh obdobjih sovjetske proizvodnje za omenjeno leto in je zgoščen prikaz o obsegu in zemljepisni porazdelitvi prisilnega dela, ki ga morajo opravljati pod vodstvom sovjetske tajne policije.

Iz tega dokumenta je razvidno, da so poverili tajni policiji nalogo, da izviši mnogo novih gradenj ter novih cest in da poskrbi za izdatno proizvodnjo najvažnejših dobrin, kot stavbenega lesa, premoga, kromove rude in pohištva. Po omenjenem dokumentu so v letu 1941 zgradili več kot 20 odstotkov vseh novih železnic s prisilnimi delavci. Prav tako so s prisilnim delom pridobili več kot pet odstotkov celokupne proizvodnje premoga in večino proizvodnje petroleja.

Dokument nosi naslov »državni načrt za razvoj narodnega gospodarstva USSR

v letu 1941« in oznako: »se ne sme objaviti«.

Tega načrta, ki obsega 750 strani, v Sovjetski zvezi niso nikoli objavili. Med drugo svetovno vojno je prišel v roke Nemcem, od katerih so ga potem dobili zavezniški obveščevalni častniki, ko se je Nemčija vdala.

Kršitev cerkvenih pravic na Poljskem

Mednarodni oddelek britanskega sveta cerkva je priobčil izjavo, v kateri protestira proti hudemu pritisku, ki ga vrši poljska država na rimsko-katoliško Cerkev. V svetu britanskih cerkva so zastopniki anglikanske, škotske cerkve, baptistov in kongresne zveze, metodistične cerkve, angleške presbiterjanske cerkve ter konference britanskih misijonskih družb. V izjavi izražajo ogorčenje nad trpljenjem rimsko-katoliške Cerkve na Poljskem in svojo pobožno simpatijo do sokristjanov, ki so člani te cerkve.

Radio Trst II.

Petek, 29. decembra: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Pogovor z ženo. — 20.10 Pevski koncert basista Merljaka. 21.00 Mojstri besede. — 22.00 Beethoven: Simfonija št. 9.

Sobota, 30. decembra: 13.00 Slovenski vokalni dueti in kvarteti. — 13.20 Šrnel kvintet Veseli brateci. — 19.59 Vaska glasba. — 19.00 Programski periskop. — 21.00 Sobotni večer. — 22.00 Vesela glasba za zaključek tedna.

Nedelja, 31. decembra: 9.00 Kmetijska oddaja. — 11.30 Aktualnosti. — 12.00 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 18.30 Oddaja za najmlajše. — 21.00 Z domače knjižne police. — 23.35 Plesna glasba. Ponedeljek 1. januarja: 11.30 Za vsakega nekaj. — 19.30 Iz filmskega sveta. — 20.30 Okno v svet. — 21.00 Opera. Torek 2. januarja: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Mamica pripoveduje. — 20.00 Evropski variete. — 21.00 Vzori mladini.

Sreda 3. januarja: 19.00 Zdravniški večer. — 20.30 Naša šola. — 21.00 Vokalni kvartet Veseli brateci.

Četrtek, 4. januarja: 13.10 Slovenske narodne izjave pevski duet, na harmoniko spremlja Mario Sancin. — 18.15 Glasbeno predavanje. — 19.00 Slovensčina za Slovence. — 21.00 Radijski oder — nato Pestra glasba.

V začetku meseca v Gorici

V petek 5. jan. zvečer ob 8h ura čiščenja v stolnici.

V nedeljo 7. jan. ob 3h zjutraj sv. maša in skupno sv. obhajilo za moše in fante pri Sv. Ivanu.

V soboto odpadejo običajne pobožnosti zaradi praznika sv. Treh kraljev.

SILVESTROVANJE

v

BAZOVICI

31. decembra ob 8h zvečer

S p o r e d

Fr. Detela:

BEGUNKA

drama v treh dejanjih

Kotzebue:

RAZTRENCA

šalogra v enem dejanju

Dve uri zabave!

Vabljeni!

Knjige Goriške Mohorjeve družbe

se prodajajo: v Gorici v Katoliški knjigarni, v Trstu v knjigarni Fortunato.

5. Prosvetni večer v Gorici bo 3. januarja ob 8. zvečer.

Darovi za sklad L. Kemperleta

N. N. iz Tržiča 500; prijatelj iz Trsta v spomin na pok. msgr. Brumata 1000.— lir.

Hvala!

Odgovorni urednik: Stanko Stančič
Tiska tiskarna Budin v Gorici